

Oplegnotitie portefeuille-overleg

Portefeuille:	landbouw		
Gedeputeerde:	Stolk		
Datum overleg:			
Dossier:	Faunabeheer		
Onderwerp:	Uitspraak Rechtbank Den Haag inzake damherten Hoeksche Waard		
Behandelend Ambtenaar:	art. 5.1-2e	Ambtelijk Opdrachtgever:	art. 5.1-2e
Doel:	☒ Ter kennisname ☒ Ter besluitvorming ☐ (Concept) beantwoording (Staten)vragen/moties		Participatie-Proces? ☐ Ja ☒ Nee
Agendering in GS:	☒ Conformstuk ☐ Bespreekstuk		☒ N.v.t.

1. BESLISPUNT / ESSENTIE VAN HET VOORSTEL

- Kennisnemen van uitspraak rechtbank
- Kennisnemen van vervolgopties

2. KORTE VOORGESCHIEDENIS

Op 16 december 2020 heeft de ODH namens GS een opdracht ex artikel 3.18 Wnb verleend om de populatie damherten in de Hoeksche Waard binnen 5 jaar weg te nemen. Deze populatie is ontstaan uit verwilderde exemplaren en hun nakomelingen. Circa 20 jaar geleden zijn enkele damherten ontsnapt/losgelaten en sindsdien groeit de populatie gestaag. Waarschijnlijk is er tussentijds 'vers bloed' in de populatie gekomen als gevolg van nieuwe ontsnappingen uit hertenkampjes in de omgeving. Ook is niet uitgesloten dat er gedurende die 20 jaar één of meer damhert(en) illegaal zijn gedood.

Tegen de door de ODH verleende opdracht hebben Animal Rights en Fauna4Life beroep aangetekend en een verzoek om voorlopige voorziening ingediend. Voordat de voorzieningenrechter de opdracht schorste zijn reeds 11 damherten gedood. Daarnaast is er door enkele betrokken burgers uit de Hoeksche Waard een petitie gestart en ondertekend om de damherten te beheren in plaats van tot nul te reduceren.

3. AANDACHTSPUNTEN GS

De Rechtbank Den Haag heeft nu in de bodemprocedure geoordeeld dat de opdracht onterecht is verleend.

De rechter oordeelt dat onvoldoende is onderbouwd dat:

1. de populatie uit verwilderde dieren bestaat;
2. het nodig is om de gehele populatie te verwijderen met het oog op de verkeersveiligheid;
3. het nodig is om de gehele populatie te verwijderen ter voorkoming van schade aan gewassen.

De rechter trekt delen van de onderbouwing in twijfel en gaat geheel voorbij aan het wel degelijk aangevoerde argument van het dierenwelzijn op de langere termijn: de populatie zal gaan groeien en later ingrijpen betekent per definitie meer dierenleed.

De rechter geeft in de uitspraak ook de opdracht om een nieuw besluit te nemen, maar dat is merkwaardig aangezien het besluit gewoon is vernietigd. Vermoedelijk zullen we niet aangesproken worden op het niet nakomen van deze opdracht.

Opties

Er zijn nu grofweg drie opties: niets doen, een nieuw besluit nemen of in hoger beroep gaan. Hieronder worden deze drie opties kort toegelicht.

1. Niets doen. Het besluit om de populatie te verwijderen is vernietigd. Als we nu niets doen, kan de damhertenpopulatie in de Hoeksche Waard verder gaan groeien, zoals dat ook ooit is gebeurd in het duingebied op de grens met Noord-Holland. Die populatie in de duinen heeft zich ontwikkeld van enkele uitgezette en ontsnapte dieren in de jaren vijftig, tot een piek van bijna 5000 getelde (!) dieren in 2016. De ontwikkeling van zo'n populatie is exponentieel, zodat de groei in absolute aantallen steeds sneller gaat. De omgeving waar de damherten zich bevinden in de Hoeksche Waard, lijkt minstens even geschikt als het duingebied en is waarschijnlijk nog beter gezien de voedselrijke bodem van het gebied. Een flinke groei van de populatie in de Hoeksche Waard is dan ook zeker niet uitgesloten. Een grote populatie damherten zal zijn weerslag hebben op de verkeersveiligheid, schade aan gewassen en maatregelen die overheden en ondernemers zullen moeten treffen. Vanaf nu jarenlang niets doen lijkt geen reële optie, maar het is wellicht wel een overweging om gedurende enkele jaren de situatie te monitoren, zowel qua aantalsontwikkeling als qua schade en risico's.
2. Een nieuw besluit nemen. Het is wellicht mogelijk om opnieuw een besluit te nemen tot het verwijderen van de gehele populatie, waarbij het besluit beter onderbouwd wordt gelet op de overwegingen die de rechter ons meegeeft. Heikel punt blijft de status als 'verwilderd dier' terwijl elders in het land de damherten worden beschouwd als 'beschermde inheems' terwijl in feite alle damherten in de Nederlandse natuur afkomstig zijn van ontsnapping of uitzetting. Ook het onderbouwen van schade of risico's voor de veiligheid blijft lastig omdat de schade op dit moment nog niet heel groot is. Populair gezegd moet het kennelijk eerst goed misgaan.
Een nieuw besluit kan echter ook inhouden dat de populatie op een bepaald niveau gestabiliseerd moet worden en jaarlijks beheer dient te worden uitgevoerd. Daarmee zou in ieder geval tegemoet worden gekomen aan de wensen van de lokale actiegroep (die overigens geen partij was in de juridische procedure) en ook de lokale WBE zal een dergelijk besluit verwelkomen. Partijen als Animal Rights en Fauna4Life zullen ook ageren tegen het beheer van de populatie zonder dat deze geheel wordt weggenomen. Het betekent wel dat tot in lengte van jaren er damherten geschoten zullen moeten worden. Daarnaast is dan de kans groot dat het lokale verspreidingsgebied van de damherten groter zal gaan worden. Extra uitdaging bij deze optie is het bepalen van de gewenste populatie-omvang. Dat zal niet eenvoudig zijn.
3. In hoger beroep gaan. De uitspraak van de rechtbank biedt de nodige aanknopingspunten voor een hoger beroep bij de Raad van State. Ook kan er, vooral door de redenering van de rechter rondom de status van de damherten (verwilderd of niet) mogelijk een precedent ontstaan. Het is lastig om een inschatting te maken van de kansrijkheid van een hoger beroep.
Een (pro forma) hoger beroepschrift moet uiterlijk op 3 februari 2022 bij de Raad van State zijn ingediend. Dat betekent besluitvorming in GS op dinsdag 1 februari.

De keuze voor één van de drie opties is meer een politiek-bestuurlijke dan een juridische: wil de provincie het voorlopig loslaten en over een paar jaar de situatie opnieuw bezien, of leveren we maatwerk en houden we zoveel mogelijk (lokale) partijen tevreden, wetend dat we kiezen voor een technisch suboptimale oplossing met meer dierenleed, of houden we voet bij stuk en kiezen we voor de minder populaire oplossing die op termijn wel het minste dierenleed oplevert.

4. BIJGAAND(E) STUK(KEN)

- Uitspraak Rechtbank Den Haag d.d. 20 december 2021

5. CONSEQUENTIES

Bestuurlijk

GS moet in ieder geval meegaan in de te maken keuze, misschien is het zelfs verstandig om PS cq. de commissie KNM om een standpunt te vragen.

Financieel

Op dit moment zijn er geen directe financiële gevolgen. Indien gekozen wordt voor de geschetste opties onder 1 en 2 kan in de toekomst de uitgekeerde tegemoetkoming in faunaschade toenemen.

Juridisch

Wanneer een hoger beroepschrift wordt ingediend start de provincie daarmee een procedure die vermoedelijk meer dan een jaar zal gaan duren. Het is mogelijk om na het indienen van het hoger beroepschrift ook een verzoek om voorlopig voorziening in te dienen. Dan moet er echter wel sprake zijn van een spoedeisend belang en dat is in deze situatie lastig aannemelijk te maken.

Een nieuw besluit voor het wegnemen of beheren van de populatie is ook vatbaar voor bezwaar of beroep.

6. VERDERE PROCEDURE + COMMUNICATIE